

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука донесе Наставна програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за II година на средното четиригодишно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК

II ГОДИНА

Скопје

**СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

1. ВОВЕД

Интеграцијата во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат повеќе странски јазици. Нашето општество има за цел да го следи идеалот на Советот на Европа за мултилингвалност и мултикултура, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Современата настава по италијански јазик е насочена кон усните и писмените комуникациски компетенции проширени со социокултурните и интеркултурните компетенции. Централно место во наставата зазема ученикот како субјект во наставниот процес, при што посебно внимание се обрнува на неговиот когнитивно-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа на доживотно учење.

Предметот *италијански јазик* (како втор странски јазик) е застапен во наставниот план за гимназиското образование и за уметничкото образование и како општообразовен предмет за средното стручно образование од прва до четврта година.

Предметот *италијански јазик* во првата година на четиригодишното средно образование се изучува како втор странски јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа при изготвувањето на наставната програма за II (втора) година на средното образование претставува следниов документ:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците треба да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/*livello preparatorio*) и A2 (основно ниво/*livello elementare*);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/*livello soglia*) и B2 (самостојно ниво/*livello indipendente*);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/*livello avanzato*) и C2 (највисоко ниво/*livello di padronanza*).

Според сегашните услови за учење на италијанскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво).

По првата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година) може целосно да се достигне B1 (преодно ниво), Постигањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до IV година)

- Да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;
- да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик заради економскиот и бизнис интересите на Република Македонија и франкофонските земји.

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, да ја почитува многујазичноста и да ја збогатува општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО II ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да формира и да развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- да формира елементарни навики и умеења за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;
- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според *Задничката европска референцијална рамка (Портфолио)*.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **Цели** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **Активности** предложени се низа можни активности кои упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

Оперативните цели од колоната што следува произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни, интеркултурни компетенции учениците треба да се стекнат за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година на изучување на италијанскиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите при оценувањето.

Колоната **Содржини/Компоненти** содржи комуникативни функции, лексички единици, граматички и интеркултурни содржини и претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната притоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **Примери/Поими** прикажани се по неколку примери и поими за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ
1. Јас и другите
2. Слободно време
3. Опкружување
4. Комуникација

Вештини	ЦЕЛИ	АКТИВНОСТИ
СЛУШАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да разбере и да реагира на многу едноставни упатства; ✓ да разбере глобално и детално значење на слушнат краток текст со содржина од секојдневниот живот ако се зборува јасно и бавно; ✓ да издвои информации од краток едноставен слушнат текст на теми од непосреден интерес; ✓ да разбере некои невербални елементи употребени во познати комуникативни ситуации; ✓ да распознава основни интонациски модели; ✓ да користи различни стратегии за разбирање при слушање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Бура на идеи. • Вежби за асоцијации. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци врз основа на наслови, слики, звучни сигнали, интонација, невербални елементи итн. • Слушање аудио/видеоснимки и говор на наставникот. • Препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување итн.). • Идентификување на зборови, структури и изрази во контекст. • Одговорање на прашања од типот <i>точно/неточно</i> (vero/falso) или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со слушнат текст. • Подредување на дадените информации во табели. • Вежби со користење пантомима. • Поврзување слики со слушнат текст.

<p style="text-align: center;">ЧИТАЊЕ</p>	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ глобално да разбере информативен текст придружен со визуелни документи; ✓ да разбере кратки и едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика, вклучувајќи ја и интернационалната лексика; ✓ да разбере кратко и едноставно неформално писмо; ✓ да разбере конкретни информации во огласи, натписи, соопштенија, плакати, реклами, проспекти; ✓ да разбира и следи едноставни упатства за комуницирање по Интернет; ✓ да користи дополнителни стратегии за разбирање на непознат текст со помош на контекстот, илустративниот материјал или интернационалната лексика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Бура на идеи; • Вежби на асоцијации. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци, врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови на текст. • Поврзување текст/ови со слики. • Вежби со идентификување на изрази во даден текст. • Подредување зборови, реченици, пасуси, слики и сл., по логичен редослед. • Пополнување празни места во текстови, табели и реченици. • Одговорање на прашања од типот точно/неточно (vero/falso) или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со конкретен текст. • Давање наслови на одредени делови од текст. • Подредување на реченици и пасуси од краток и едноставен текст по логичен редослед.
--	---	---

<p>ЗБОРУВАЊЕ</p>	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да изговара цели реченици со приближно правилна интонација, акцент и ритам; ✓ да има јасен изговор и покрај можноста од него да се побара да го повтори кажаното; ✓ да порача јадење во ресторан и да плати; ✓ да искаже чувства и расположенија, обврска, неостварена желба, планови за идни последователни активности од слободното време, можност/ неможност употребувајќи едноставни изрази; ✓ да користи и да развива сопствени стратегии за усно изразување. 	<p>а) <i>Говорна интеракција:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поставување и одговарање на прашања; • играње на улоги според дадени модели; • симулации на кратки дијалози; • подготовка и изведба на едночинки; • учество во кратки и едноставни комуникативни ситуации од секојдневниот живот. <p>б) <i>Говорна продукција:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • опишување и раскажување според слики, видеоматеријали и сл.; • продукција на кратки искази; • прераскажување на кратки едноставни текстови на познати теми; • вежби со користење пантомима и мимика; • различни игровни активности од типот: расипан телефон, бинго и сл.
-------------------------	--	--

ПИШУВАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- ✓ да ги познава и да ги почитува интерпункциските правила;
- ✓ да пишува зборови со приближна фонетска (но не секогаш и правописна) точност која одговара на неговиот/нејзиниот устен вокабулар;
- ✓ да пишува кратки пораки и разгледници;
- ✓ да пишува неформални писма во кои ќе искаже впечатоци од активности во слободното време, ќе искаже неостварена желба, ќе искаже чувства и расположенија;
- ✓ да гради сопствени стратегии за совладување на писменото изразување на италијански јазик.

- Подредување зборови во слеана низа.
- Пишување по диктат.
- Пополнување формулари.
- Довршување реченици или краток текст.
- Пополнување текстови со испуштени зборови.
- Пишување пораки, кратки пријателски писма, разгледници, електронски пораки.
- Пишување краток едноставен состав (од 80-100 збора) според дадени слики, аудитивни или визуелни информации или насоки од наставникот.
- Подредување реченици и/или параграфи од даден текст.
- Самостојна и групна изработка на одделенски весник, постер или презентација.

Оперативни цели	Содржини/Компоненти	Примери/Поими
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да искаже впечатоци од активности во слободното време; • да напише неформално писмо/имејл; • да искаже чувства и расположенија (воодушевување, изненадување, надеж, задоволство, незадоволство, страв, тага); • да искаже неостварена желба; • да ги искаже своите планови за идни последователни активности од слободното време; 	<p>A) Комуникативни функции</p> <p><i>Искажување впечатоци од активности во слободното време</i></p> <p><i>Пишување писмо/имејл/</i></p> <p><i>Искажување чувства и расположенија</i></p> <p><i>Искажување неостварена желба</i></p> <p><i>Искажување планови за активности од слободното време</i></p>	<p>Siamo andati al cinema ieri, era proprio un bel film! Abbiamo ballato e ci siamo divertiti un sacco! Era una serata indimenticabile. Questo fine settimana sono andato al concerto di Gigi d'Alessio. C'era un sacco di gente, mi è piaciuto davvero tantissimo.</p> <p>Lavorare sulla struttura della lettera informale: la data, il luogo, il destinatario, l'introduzione, lo scopo, l'argomento, la formula di chiusura e i saluti, la firma.</p> <p>Vedi i colori del mare! Che bellezza! È una meraviglia! Che bella sorpresa! Quando sei venuto? Spero che incontrerai presto il tuo amico d'infanzia. Claudio mi ha invitata a uscire con lui. Che soddisfazione! Ieri stavo male e non potevo venire alla festa. -Peccato! Ci siamo divertiti un sacco. Ho paura del buio. Marina non è venuta alla festa di Nunzia perchè era raffreddata. Com'è triste!</p> <p>Sarei andato al concerto, ma non avevo il biglietto. Avremmo viaggiato in aereo, ma mia sorella ha paura di volare.</p> <p>Dopo che avrò finito i compiti , uscirò con gli amici. Andremo al cinema o a casa di Camilla. Stasera è la serata finale del Festival di Sanremo.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • да порача јадење во ресторан и да плати сметка; • да искаже можност/неможност; • да искаже обврска (задолжение); 	<p><i>Порачување храна во ресторан и плаќање сметка</i></p> <p><i>Искажување можност/неможност</i></p> <p><i>Искажување обврска (задолжение)</i></p> <p>Б) Лексички единици</p> <p>1. <u>Јас и другите</u></p> <p><i>Домашни обврски</i></p> <p><i>Пријателски релации</i></p>	<p>Buongiorno, come antipasto vorrei il salmone affumicato e come primo piatto vorrei gli spaghetti all'arrabbiata, grazie. Per me una bistecca con insalata. Vorrei un quarto di vino rosso e mezza minerale, per piacere! Prendo solo un primo: tagliatelle ai porcini Ci porta il conto, per favore?</p> <p>E' possibile pagare con la carta di credito? Si può.../ Non si può... Non è possibile ../ È impossibile...</p> <p>Ragazzi, stasera i nonni arrivano a cena. La casa è in disordine. Marco, tu dovresti mettere in ordine la tua stanza, Luisa dovrebbe fare la lavastoviglie e io farò la spesa.</p> <p>Le faccende domestiche: pulire, passare l'aspirapolvere, spazzare, fare il letto, lavare i vetri, stirare, apparecchiare / sparecchiare la tavola, cucinare, gettare rifiuti, mettere in ordine, sbrigare le faccende domestiche</p> <p>Fissare un appuntamento, sapere un appuntamento, incontrarsi, scrivere una lettera informale/ un' e-mail, un SMS, uscire</p>
--	--	---

	<p><i>Чувства и расположенија: воодушевување, задоволство, страв, надеж, тага</i></p> <p>4. Слободно време</p> <p><i>Активности во слободното време (излегување, гледање телевизија, концерти, кин, театар итн.)</i></p> <p><i>Ресторан</i></p> <p><i>Прибор за јадење</i></p> <p>3. Опкружување</p> <p><i>Предмети и апарати за одржување хигиена во домот</i></p> <p><i>Објекти од културата</i></p>	<p>contento, felice, infelice, triste, soddisfato, sorpreso, stressato, deluso, arrabbiato, nervoso, angosciato, inquieto, preoccupato</p> <p>uscire con gli amici, andare al cinema/a teatro/ ai concerti, guardare la TV</p> <p>cibo/gusto /ristorante/menu/camerirere/antipasti, primi, secondi, contorni/bevanda,naturale, gasata, l'aperitivo, lo spumante, la spremuta, il vino, tagliatelle, lasagne, risotto, minestrone, carne, cotoletta, braciola di maiale, pollo, vitello/ pesce, trota, sogliola/ contorni, insalata mista, patatine fritte, purè di patate, spinaci al burro, peperoni alla griglia, panna cotta, tiramisù</p> <p>il coltello, la forchetta, il cucchiaio, il cucchiaino, il piatto, il bicchiere, il tovagliolo, la bottiglia ...</p> <p>l'aspirapolvere, la scopa, la spugna, la lavastoviglie, la lavatrice, il panno, il detersivo/il detergente, il sapone, lavare i pavimenti</p> <p>il cinema, la sala da concerto,il museo, il teatro lirico</p>
--	--	---

	<p>4. <u>Комуникација</u></p> <p>Неформално писмо /имејл</p> <p>Телефон</p> <p>Интернет</p> <p>В) Граматички содржини Ритам и интонација</p> <p>Повторување и продлабочување на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - passato prossimo/imperfetto condizionale presente - futuro semplice - frase affermativa, interrogativa, negativa, esclamativa - preposizioni articolate - preposizioni di tempo, di modo e di luogo 	<p>La struttura della lettera informale: la data, il luogo, il destinatario, l'introduzione, lo scopo, l'argomento, la formula di chiusura e i saluti, la firma</p> <p>telefonare/chiamare/fare una telefonata, fare il numero, rispondere, lasciare un messaggio, squillare, riattaccare, scrivere un SMS il numero di telefono, il prefisso</p> <p>scrivere un messaggio elettronico, inviare/ricevere un messaggio elettronico</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Морфологија <p>Pronomi</p> <ul style="list-style-type: none"> - personali indiretti - personali indiretti <p>con</p> <p>i verbi modali</p> <ul style="list-style-type: none"> -diretti con i verbi modali -pronome relativo che <p>Verbo</p> <ul style="list-style-type: none"> - futuro anteriore - futuro semplice/ futuro anteriore - Le forme impersonali <p>- Condizionale</p>	<p>Mi/ti/gli/le/Le/ci/vi/gli, loro <i>Puoi darmi una mano?</i> <i>Non devo spiegarti nulla.</i> <i>Volevo chiederLe di prestarmi la macchina..</i> <i>Volevo farvi gli auguri</i> Voglio comprarlo./ Lo voglio comprare. Devo invitarLa. Devono conoscervi</p> <p>La ragazza <i>che</i> lavora al bar dell'Università è una mia vicina di casa.</p> <p>Dopo che <i>avrà trovato</i> un lavoro, andrà a vivere da sola. Appena <i>avrà dato</i> l'esame, andrà in vacanza.</p> <p><i>È possibile</i> pagare con la carta di credito? <i>È importante</i> studiare la grammatica. <i>È inutile</i> cercare di convincerlo.</p> <p>Saremmo andati volentieri al cinema con loro, ma siamo un po' stanchi. Avrei studiato ma sono tanto stanco.</p>
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; • да развие љубопитност и интерес кон другите култури; • да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; • да развие вештини за воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање на меѓукултурна толеранција и разбирање. 	<p>composto (alcuni usi del condizionale composto)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Синтакса <ul style="list-style-type: none"> - Periodo ipotetico reale (uso del futuro semplice) (presente + futuro semplice; futuro semplice + futuro semplice) - Proposizione complessa <p>Г) Интеркултурни содржини:</p> <p>La cucina italiana/macedone</p> <p>Gli svaghi dei giovani italiani/macedoni</p>	<p><i>Se vai avanti così, non credo che supererai gli esami. Se domani farà bel tempo, andremo al mare.</i></p> <p>Dopo che avrò finito gli studi, farò una lunga vacanza.</p> <p>La cucina italiana è una delle più famose in tutto il mondo: chiunque conosce la pizza e la pasta, ma anche alcuni antipasti, secondi piatti e dolci sono apprezzati dai buongustai di ogni nazionalità. Le mille specialità non finiranno mai di deliziare il palato e struzzare la gola e tante curiosità culinarie vi faranno conoscere i segreti dei cuochi italiani.</p> <p>La maggioranza dei giovani italiani preferisce trascorrere il tempo libero con gli amici, praticando sport, giocando con i videogiochi e ascoltando musica. La tecnologia ha sicuramente influenzato il modo dei giovani di trascorrere il tempo libero rispetto alla generazione precedente: l'uso di internet, dei social media è diventato un elemento imprescindibile dei momenti dedicati allo svago.</p>
---	--	---

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогија и психологија, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на италијанскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за втора година земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во втора година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрирано поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Фокус на внимание на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по италијански јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, по странски јазик не можат да се издвојат, односно не е можно да се планира бројот на часови по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со зголемено објаснување на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање со разбирање, говорење како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција, како и компонентата Пишување.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училница) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по италијански јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училницата. Наставникот треба да ги запознава учениците со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да развиваат и применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- ЦД плеери, ЦД со снимени текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД - РОМ, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредна околина – предмети, нагледни средства, во просторијата каде се изучува италијанскиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- речници, списанија за наставникот и учениците.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите ученици и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со 8 оценки во текот на учебната година (4 оценки во првото и 4 во второто полугодие). Од вкупно 8 оценки, 4 ќе се базираат на писмени проверки, а другите 4 ќе се базираат на усни, комуникативни проверки и индивидуални и групни изработки на проекти. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот од учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активност на час, изработка на домашни работи, изработка на презентации, проектни задачи, учество во проекти. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Европското јазично портфолио*. Портфолиото на учениците им помага учењето да го сфатат како процес на стекнување знаења и вештини во кои тие се активни учесници. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување во изучувањето на странскиот јазик.

На крајот на втора година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

Последиците за ученикот во случај на неуспех ќе бидат во согласност со општата регулатива за средното образование во Република Македонија.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните исходи.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните исходи од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаење што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредување на нивоата на знаења и вештини на учениците од втора година на средното образование.

Тема: Јас и другите	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот; • разликува учтиво од неформално обраќање во усна и писмена конверзација; • препознава и именува поими за искажување чувства и расположенија; • препознава и именува поими и изрази за искажување обврска; • препознава и именува поими од темата домашни обврски и пријателски релации.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст поврзан со темите: Семејство и домашни обврски и Пријателски врски; • поврзува слики со текст, слушнат или прочитан во врска со домашните обврски; • со свои зборови резимира информации од кус текст на тема: Домашни обврски.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази и поими при играње по улоги во нови ситуации на опис на семејните и на пријателските врски ; • игра по улоги при што искажува чувства и расположенија; • игра по улоги при што искажува обврска.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток слушнат текст и/или пишан текст; • искажува обврска; • ги класифицира поимите што означуваат чувства и расположенија; • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови на текст.

Тема: СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разликува учтиво од неформално обраќање во усна и писмена комуникација; • препознава и именува поими од темата за храна и пијалаци; • именува поими што се користат за искажување впечатоци од активности од слободното време; • именува поими поврзани со приборот за јадење.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • разбира невербални елементи во комуникацијата; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Слободно време; • со свои зборови кажува или парафразира основни информации од кус текст пишан и/или слушнат на тема: Слободно време; • ги разбира изразите за искажување можност/ неможност; • поврзува слики со соодветните места за поминување на слободното време во слушнат и пишан текст.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација на организирање на патување: барање информации поврзани со патување, планирање на патувањето применувајќи новоусвоени основни изрази и поими; • игра по улоги во ситуација при порачување јадење во ресторан и плаќање сметка; • игра по улоги при што искажува неостварена желба, планови за идни последователни активности од слободното време , можност/ неможност употребувајќи едноставни изрази; • решава вежби со дополнување во нови контексти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • пишува неформално писмо во кое искажува впечатоци од активности од слободното време; • бара/дава информации во врска со организирање на патување, формално, при усна комуникација; • селектира информации од краток текст за место, време и опис на патувањето; • донесува заклучоци за патувања од слушнат или пишан текст; • класифицира јадења што се служат во ресторан; • селектира информации од краток текст од плакат, брошура, реклама и сл.; • донесува заклучоци за карактеристиките на местата за поминување на слободното време, врз основа на наслови на текстови, илустрации и фотографии.

Тема: ОПКРУЖУВАЊЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и именува поими од темата: Предмети и апарати за одржување хигиена во домот; • препознава и именува поими од темата: Објекти од културата; • ги именува предметите и апаратите за одржување хигиена во домот; • ги препознава и именува објектите од културата.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и пишан текст со опис на предмети и апарати за одржување хигиена во домот; • објаснува поими кои означуваат објекти од културата; • објаснува поими кои означуваат предмети и апарати за одржување хигиена во домот; • поврзува поими со соодветните слики кои означуваат предмети и апарати за одржување хигиена во домот.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази од темата: Опкружување во усна и писмена комуникација; • пополнува краток текст со новоусвоени поими и изрази поврзани со темата: Опкружување; • решава вежби со дополнување во нови контексти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст на тема: Опкружување; • пишува краток едноставен текст на тема: Опкружување; • ги класифицира предметите и апаратите за одржување хигиена во домот; • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови на текст.

Тема: КОМУНИКАЦИЈА	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и именува поими од темата: Комуникација; • разликува учтиво од неформално обраќање во усна и писмена комуникација; • ги препознава и ги именува средствата за модерна комуникација.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира поими поврзани со средствата за модерна комуникација; • поврзува слики со соодветните поими кои означуваат средства и дејствија од современата комуникација.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази од темата: Комуникација при усно и писмено изразување; • пополнува краток текст со новоусвоени поими и изрази поврзани со темата: Комуникација; • пополнува неформално писмо со изрази кои одговараат на соодветните елементи: за обраќање, поздравување и сл.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува елементи од структурата на неформално писмо врз основа на пишан текст; • пишува неформално писмо/маил; • класифицира дејствија што се вршат при комуникација по телефон и преку Интернет; • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови текст.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за втора година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за втора година на средното образование.

Се препорачува заради полесен визуелен контакт меѓу учениците и за да слушнат добро што се зборува, како и најоддалечениот ученик да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при работа во групи).

9. ОЧЕКУВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува, се искажува користејќи фрази и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува куси насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, неформално писмо, опис), со правилна примена на интерпункциските знаци;
- има информации од културата на земјите со италијански говорен јазик;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по наставниот предмет *италијански јазик* (втор странски јазик) за II (втора) година на средното четиригодишно образование може да ја изведува само лице кое исполнува еден од следниве услови:

- Завршени студии по италијански јазик и литература – наставна насока, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и книжевност, VII¹ или ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹ или ЕКТС.

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *италијански јазик* за учениците од II (втора) година од средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Арх. бр. 12-2645/4
28.2.2018 год.

Изготвил: работна група, Решение бр.02-128/1 од 21.12.2017 год.
Контролирал: Весна Торбовска-Василевска, советник
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор